

Ismeretterjesztő Könyvtár

A modern életben legszükségesebb ismereteket népszerűen tárgya'ó vál alát.

WILLIAMS ARCHIBALD

UJKORI HÍRES UTAZÓK

Rendkívül érdekesen és tanulságosan megírt összefoglalása az ujjabkori fel-fedező utazások történetének.
Magyarra átdolgozta MIKES LAJOS. Vászonkötésben 8 korona.

CHARLES R. GIBSON

A MODERN VILLAMOSSÁG

Az egyetlen modern tudományos színvonalon álló összefoglaló népszerű könyv a villamosságról a technikai alkalmazásáról.
Angolból fordította HAJÓS REZSŐ. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD

**A MODERN TECHNIKA
NAGY ALKOTÁSAI**

A legnagyobb és legújabb technikai művek ismertetése a laikus számára.
Átdolgozta PÉTER JENŐ. Vászonkötésben 8 korona.

SCOTT ELLIOT

**A PRIMITIV EMBER
HAJDAN ÉS MOST**

A kezdetleges népek életének és szokásainak hű és érdekes leírása.
Fordította SCHÖPFLIN ALADÁR. Vászonkötésben 8 korona.

WILLIAMS ARCHIBALD

KORUNK TALÁLTMÁNYAI

A legújabb találmányok érdekes, vonzó és könnyen érthető magyarázata.
Átdolgozta SZILÁRD RICHARD.
Előszóval ellátta ZEMPLÉN GYÓZÓ. Vászonkötésben 8 korona.

Ezen könyvek megrendelhetők:

Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)
Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert írónk írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadász-területek árverésének idejét közli.
A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld
Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

RENDELÉSNEK SZÍVESKEDJÉK
LAPUNKRA HIVATKOZNI

**MOST JELENT MEG!
A MAGYAR SAJTÓJOG**

ugy amint életben van.

Az 1914. évi törvénycikk a vele összefüggő összes törvényekkel és végrehajtási rendelettel.

Rendezte és magyarázta
Dr. KENEDI GÉZA.

Ára kötve 2 korona 80 fillér.

Megjelent
a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Megrendelhető
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

**TANKÖNYVEK
és
ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK**

leggyorsabban beszerezhető

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedésében

(Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt),

ahol az ország minden részében használt tankönyvek raktáron vannak

Keljük meg a figyelmet a cég jól felszerelt tanszerraktárára is, mely méltón kiegészíti a több mint egy évszázad óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést.

Megrendelések a szokásos feltételek mellett gyorsan és pontosan lesznek elintézve.

Reméljük, hogy a n. é. közönség, mely a céget eddig is kituntette osztatlan vizalmával, ezentul is fel fogja keresni rendeléseivel, a cég pedig hagyományos elvével és lelkiismeretes kiszolgálás által oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta mindenképpen fokozza.

KELETI-féle speciális gyártmányok:

múlábak és műkezek

amputáltak részére, kifogástalan technikai kivitelben! Több évi jótállás! Test-egyensúly, járó-és támpórák, műtárcák és egyensúlyozók minden részére. Csász. és királyi szabadalmazott sárvékótok, heretartók (suspensórium), haskótok, gummigörcsérharisnyák, valamint a betegápolás, lánshoz tartozó összes cikkek, úgymint: léggárnák, utazópárnák, hálósákok, kötszerek (vatta és gázeok) kisinyben és nagyban eredeti gyártárák mellett!

Védekezés a kolera ellen! Fertőtlenítő készülékek, betegszállító kocsi, mentőszekrények, hordágyak, valamint teljes körű házi és járványkórházi berendezéseket szállít kifogástalan kivitelben méréselt gyári árak mellett! Keleti J. orvosi műszer, kőszet és betegápolási cikkek gyára, Budapest, IV., Koronaherczeg-utca 17. szám. — Tessék képes árjegyzéket ingyen és bérmentve kérni!

42. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 18.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A Világkronika-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

EGY MAGYAR NÉPFÖLKELŐ ZÁSZÓALJ PIHENŐJE.

AZ ÉSZAKI HARCZTERRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk félvétele.

Történet az életről, a halálról, a szerelemről és a háborúról.

IRTA LAKATOS LÁSZLÓ.

(Folytatás.)

Konstantinovic Levin fájdalmas ütést érzett belül. Úgy fájt neki, mint egy igazságtalan szemrehányás. Pavlovna Anna az unokanővére volt, drága, szép, fiatal, az arcza olyan mint egy elvérzett szív és örökkön panaszló zöld szeme, e szem, a mely ha nem könnyezett, nem is látszott igaznak; közös nagyanyjuké volt, a szép, szomorú thüringiai hercegnőé. Miért? Miért kellett, hogy Pavlovna Anna szeresse Konstantinovic Levint, a ki sosem tudja őt szerelében viszonosítani. Miért jött ez a leány feléje, miért érkezett az ő életébe és kéretlenül miért ajándékozta a maga életét neki, a ki ezt sosem fogja tudni elfogadni. Hiábavaló — de épen azért legszebb áldozatban — miért emészté magát Pavlovna Anna évről évre, napról napra és percről percre? Levin sosem tudná őt megérdemelni és nem is tudna érte tenni semmit. Meghalni sem, élni sem, elfogadni őt, szeretni — oh ezt a legkevésbé! Végzetes ajándék volt a kéretlen szerelem és Levin most riámlékezett egy percre — tél volt és nagyanyjuk arczépe alatt két ezüst-gránátos fújta az alkonyi időt a zenélő fali órán — Pavlovna Anna, császári hercegnő, leborult előtte, úgy térdelt, mint egy szent királynő és a Levin kezét esókolta, mint a bibliai asszonyok Krisztusét. Levin akkor sirt, ártatlan gyilkosnak érezte magát, ő is sirt, a hercegnővel együtt sirt, azután kifutott a szobából. És épen ma este juttatják eszébe Pavlovna Annát, a ki áldozata neki és a kinek ő az áldozata, ezen az estén, áldozati gomolygó füstök estéjén, a mikor úgy hitte végzett mindenkiel, azokkal, a kiket szeretett és azokkal, a kik szerették; azokkal, a kiket elhagyott és azokkal, a kik őt árulták el. Hitte, hogy a virágok, a selymek és a betűk eloszló párájában minden eltűnt, ám egy valaki megmaradt, egy valaki, a ki sosem fog tudni szeretni és a ki őt mindig fogja szeretni, őt és mindig csak őt... Pavlovna Anna, a megbántott szentkép örökkön megmarad, oh örökkön és miért is végzett a többiekkel, eloszló füstben, miért is küldte el a többit, miért, kiért? Ifjúságát kinek ajándékozta úgy, hogy az többé az övé se lehessen?

Most minden vér a szivére szállt. Nem tudott tovább maradni. Az emberek, a szavak és az arcok, hogy bántották őt! Fölkelt és mintha a fájdalom húzta volna őt előre, távozott.

A lépcsőn szembejött vele a fekete kecskeszakállas. Most nem volt rajta a zöld, aranygalonos frakk, a kis spádé is hiányzott oldaláról. Urak esti fekete dohányzó öltözetében volt a francia nagykövet, a ki most érkezett az Európai Kaszinóba. A kurlandi herceg megtárodott. Maga sem tudta hogyan, halk főhajrással köszönt az idegen diplomatának.

— Jó estét uram — mondta azon a szép nyelven, a mely a fekete férjnek anyanyelve is volt.

És remélte, hogy a hangból, a mi az ösmertlen férfi fulébe fut, eljut valami hozzá is, ő hozzá... És — boldog volt azon, hogy az az ember ezt az éjszakát nem tölti otthon.

— Jó estét uram — köszönt vissza a nagykövet puszta udvariasságból és nem tudta: kinek? Igaz, eszébe sem jutott: kinek?

A kapu elé érve a francia batárt becézte szemével Levin, mielőtt a házak között és a csillagok alatt elindult volna az éjszakába.

És gróf René Turennes-Lacour, a mikor az Európai Kaszinó fehér társalgójába érkezett, nem kérdezte meg senkitől, hogy ki volt az az udvarias fiatal ember, a ki őt a lépcsőn köszönté. Már nem emlékezett rá.

III.

ÉSZAK GYÖNGYEL.

Litinovo, február 2.

Megkaptam a levelét Hercegem és a két könyvét is és még azt sem tudom, hogy szabad-e köszönetet mondani értük. Egy hétig gondolkodtam: feleljek-e vagy sem és csak azért nem gondolkozom tovább, mert ha tovább gondolkozom, akkor okvetlenül nem felelnék. De egyszer, egyetlenegyszer, mégis akarok írni Magának. Miért? — nem is tudom. Túlsgagos öszintén szölv: minden nagyon meglepett, eleinte bántott is. Gyanútlanul érkezem egy idegen birodalom fővárosába, mondhatnám védtelenül. Ideszóllított a hivatala annak az uriembernek, a kinek a nevét hordom és a francia nagykövet felesége, itt tartózkodásának negyedik hetében levelet kap a podoliai császár Ó Felsőének öcsétől, a kit nincs szerencséje személyesen ösmerni. Meglepett a dolog nagyon és volt egy gondolat, a melytől a hajam gyökeréig elpirultam. Minálunk otthon és Rómában, a hol legutóbb voltunk állomáson, ebben a városban, a melyet — érzem — sosem szabad elfelejtenem, olyan különös dolgokat hallottunk a podoliai erkölcsokről. Császári hercegekről beszéltek, a kik... és bocsásson meg Uram, egy perczig, nem: sokáig, óráig azt hittem, hogy Ön a francia nagykövet feleségét egyes öszintészen a kisebb színházak ama hölgyeivel, a kik, higlye meg Felsőnek, igen méltatlanul képviselik hazám nőit, a kik tiszták és jóérzésűek.

Azután... Hogy is volt azután? Elolvastam a levelét újra. A hangja fűs volt, éretlen és félszeg. Tizenhat éves. Ezért nem szabad baragudnia, ezért, hogy ezt így megmondom, bók akar ez lenni és ártatlan vagyok, ha nem sikerült. Szinte meghatott ez a hang és gondoltam: igaz, a mit ír, elfogódottságból, tiszteletből nem mert velem személyesen megösmernedni. És ennek egy kicsit már örültem is. Örültem neki, hogy ez is van még mai férfiban, a meszkre gondoltam, a mit Podoliáról hallottam és ha azok igazak és ha Ön is igaz, akkor Uram az Önök nagy országa valóban a végtelen hazája. És azt akartam, hogy Ön igaz legyen és mert akartam, hittem a hangjának.

Másnap, szép napsütéses délelőttön — az ég olyan királylányosan kék volt, mint nálunk otthon a Franche Comtéban, kék volt, mint a római boldogság napjai — elolvastam a könyveit.

Előbb a drámai költeményt, a keresztelőt, azután a verses kötetét, az Észak-Gyöngyeit. Ha szabad egy tudatlan asszonynak véleményét mondani: az első nagyon tisztességes munka, becsületesnek és jöhísmünnek látszik és valóban nem érdemelte meg, hogy a cenzura és a sajtó a boulevard-darabok reklámját tűzi rá olesó kokárdáként. Hiszem, hogy Magát is bántotta Hercegem, ez a zaj, a melynek a darabja előkelően fölőtte áll. A versek? Jó Isten. A cím az nagyon szép. Észak Gyöngyei, ez majdnem Puskin és egy darabig már örültem, hogy bennük is megösmérem azt a nemzeti zamatot és nedvet, a melyet annyira dicser vicomte de Vogüé, a ki mint Ön tudja, nálunk sokat tett a podoliai irodalom népszerűsítéséért. De aztán, hogy olvastam a verseket, nem tudom, a francia fordítás tette-e, de — ez a tiszta Verlaine. Lássa még a Maga nagy és érdekes hazájának burolatára, ködére, szomorúságára, földi és lelki csatájára, a kizó és mégis oly drága öszére sem talált eredeti szavakat. A podoliai öszt is a Chanson d'autonne szavaival festi és nemcsak a szavak,

de az ütem, a hangfestés is, minden. Uram, egy nagy ország nagy dinasztijának fia, hogyan lehet ennyire idegen, más... Vagy talán épen ez az eredeti, a sajátos magukban, az idegent való keresés, az állandó kutatás, az idegen földek, városok, szavak, szabad mondanom, hogy nők, igen nők utáni vágyódás is. Olyan öszinte az Magukban, hogy már szinte eredetiség, nemzeti jellemvonás.

És most nagyon bocsánatot kérek Öntől, Császári Felsőnek, azért, hogy ennyire mertem öszintének lenni. Nem értek a dolgokhoz és Ön nem is irodalmi bírálatot várt tőlem. Ugy küldte el a könyveit, mint az arczépet (miért van Ön, Császári Felsőnek, a ki katona is, minden arczépekén polgári ruhában?) és az arczépeit sem illenek bírálni, miért merem hát mégis megmondani, hogy jobb szerettem volna, ha a spleent, a mely az Ön végtelen hazájának határt nem ösmérő síkjaira ráborul, a saját szavaival festette volna meg és nem azokkal, a melyekkel a mi költőink tüzdelték tele a Bretagnenak számomra olyan drága földjét...

És most már alig is tudok, mit írni Magának. Mit is mondhatnék még egy férfinak, a kit nem ösmerek személyesen. Igaz, épen ezért öszinte is lehetnék Önhöz, öszinte, mint a történelem egy halott hőséhez (az én nyem Julius Caesar, ha érdeklí) és a ki... mégis... én azt hiszem, hogy az öszinte maganyilatkozáshoz mindenképp a személyi megszokás kell, egymás ösmere, barátság, gyakran egy csöpp meguntottság, talán gyűlölet is. Szeretni kell a szokásait, egyik-másik szokására haragudni kell, mindenesetre ösmerni kell a szokásait annak, a kihez öszinték vagyunk. És mi nem ösmérjük egymást, Császári Felsőnek, talán nem is fogjuk soha. Nem volna ennél könnyebb ugyan, a császár fivérének fia és a francia nagykövet felesége, de Ön Uram, nem a szokásos módot választotta és ez a másik, a melyiken először szolt hozzám, annyira különös, hogy nem is tudom: szabad-e nekünk ezután a rendes, megszokott módon megösmernedni. Elvesznék mostani beszélgetésünk varázsa, (— mert azért van benne varázsa, ha épen ezt akarta hallani —) És hogyan mutatkoznánk be egymásnak ilyen levélváltás után — ezt a levélváltást pedig nem akarom folytatni. Nem merem, nem is tudnám. Nem akarom, Császári Felsőnek!

És mégis: ha megkérdézet. Az Orsolya-Szüzek neveltek, húsz éves koromban férjhez mentem a kopenhágai követéség házához, évekig Párisban éltünk, később, a hol gróf Turennes-Lacour — a férjem — osztálytanácsos volt a Quai D'Orsay. Párisban sehogysem éltem, sem szépen, sem csunyán. Sok emberrel barátkoztunk és igazán senkivel sem. Szép tavaszi reggeleken gyakran lovagoltam Issy felé, rétek zöld bársonyát, patakok kis ezüstösökjait keresve. Gyönyörű szénfekete paripám volt és Muleynek hívták, mert arabiai nemes állat volt. Három év előtt tüdőgyulladásban halt meg, megsirattam és azóta kegyeletből nem ülök ló hátára. A színházak közül csak az Operába jártam és a modern írók közül csak a legkitűnőbbeket olvastam. Személyesen egyiküket sem ösmérem. Van néhány flamand és németalföldi képm, a melyre büszke vagyok. Másfél év előtt Rómába helyeztek át minket, az uram helyettesként vezetett a nagykövetéget. Szép ó-palotában laktunk, ablakom egy ezer esztendő kerte nyílt és azt hiszem, hogy ott és akkor igazán boldog voltam. Még olaszul is megtanultam és tudnia kell, hogy ez nagy dolog, mert mi francziák nem tanulunk idegen nyelveket. A kedvenc színem a halványkék.

KÁROLY, AZ ELHUNYTT ROMÁN KIRÁLY.

FERDINÁND, AZ ÚJ ROMÁN KIRÁLY, FELESÉGÉVEL.

Mit adhatok még Önnek? Öt esztendő korom óta árva vagyok és legnagyobb fájdalom, hogy nincs gyermekem. A Montespan d'Angoulême grófok családjából származom. Két maréchaladtunk a hazának, egy szentéletű püspököt az egyháznak, férfaink derekak voltak, asszonyaink szépek és hívek. A nagy forradalomban sokat véreztünk, három Montespan d'Angoulême gróf és két grófné szenvedett vértanúságot a királyságért, a mely számomra, a köztársaság nagykövetének felesége számára, szent. Szerettem volna, ha tudja a családom történetét, mint én az Önökét, a Ruriki fejedelmekét, Uram, Kurland hercege és engedje megjegyznem, hogy az Ön hazájából a zenét — azt a mi belőle hozzánk érkezett — szerettem a legjobban. Szeretném, ha tudnám megszeretni az egész országot. Konzervatív vagyok Uram, nagyon, szigoruan, egész lélekkel és életre-halálra az vagyok. Ezt nem kérdezte ugyan tőlem, de megmondom, mert Ön még a huzám irt levelében is a demokráciával kacérkodik. Önnek ezt szabad. Ön császári herceg, egy hatalmasan uralkodó ház tagja és csak elméletben, a szobájának alkonyi viziójából ösméri a népet. Én egy királyságot vesztettem el, a melyben öseim nem királyok, csak azok miniszterei és tábornokai voltak, egyes régi férfirokonaim az Egyház püspökei és a köztársaság uralma alatt is végső leheletemig hű leánya akarok maradni a detronizált jó Istennek és a detronizált királyoknak. Nagyon katolikus vagyok, mindenki más vallását tisztelem, de az Önök erős, keleti, indulatoskodó vallásától félek, mint — megmondjam? — az egész országtól. A püspökeiktől, a bombáiktól egyformán félek.

Huszonkilenc esztendő vagyok és egy esztendővel fiatalabb, mint ön. A címet — Kurland hercege — nagyon szeretem, a neve: Konstantinovic Levin, idegen muzsika nekem, de nem ellenszenves. A francia szimpátiát köszönöm, Hercegem, igyekezni fogok azokat viszonzni, de ehhez sok kell, mindenképp azt, hogy Önök, podoliaiak, ne egy vékában keverjék a francia táncmesterek, nevelőnőket, színészeket és a francia irodalmat, zenét, nyelvet és pénzt is. Egy kicsit nagyon kihasználnak minket Uram, de ezt nem a nagykövet felesége mondja és nem a császári hercegnék. Köszönöm, hogy senkinél nem érdekeltőbb irántam, ezt nemesnek találok és még egyszer köszönöm. Bocsásson meg, ha esalódtam bennem.

Villámzó szökének nevezi a hajamat. Csendes, egyszerű asszony vagyok, egy kicsit ostoba is tizenkilenc éves korom óta öreg. Nem érdemlem meg ezt a jelzőt, a mi csak

az igazán nagyoknak és szépeknek jár ki, ám megköszönöm és elteszem emlékébe. Tudnia kell, hogy higgadt nő vagyok, egy picit rezignálnak is mondhatnám magamat, ha ugyan lett volna eddig miről lemondanom, miért rezignálnódom. Filozófusokat is olvasok, csak a régieket, természetesen, Pascalt különösen. De azért verseket is olvasok, sokat és nagy regényeket, a melyek lapjai között olyan jól lehet idegen szép életeken átutazni. A regény szereplőit magam juttatom húshoz, vérhez és épen ezért nem olyan hazugok, mint a szinpad hősei. Szeretnék nem nagyon öreg lenni, de egy picit, néhány jó évet még szeretnék élni. Még szeretnék sokat sétálni, utazni, virágokat cízrogatni, tiszta könyveket olvasni, látni és betelni a nélkül, hogy valami is történne velem. Mert eddig semmi sem történt velem és ez nem volt rossz.

És most bocsássa meg Uram, ha többet, de azt is, ha kevesebbet mondtam, mint a menyit várt tőlem. Nem mondom, hogy a viszontlátásra, hiszen sosem láttuk egymást és a személyes megösmerned... talán esalódnék a hangomban? Beszélj szó, miért esörömpöljön nyomában e leveleknek, a melyeknek nem lesz folytatásuk.

Öszinte becsülésemről, Uram, legyen meggyőződve kérem.

Julie Montespan d'Angoulême, gróf René Turennes-Lacourné.

U. i. Ez a levél még egy napig nálam volt. Azt hiszem, nem azért, mintha félttem volna elküldeni. Közben még egyszer elolvastam Észak Gyöngyeit, este, elalvás előtt. Első ítéletet visszavonom. Nagyon sok szép sort találtam bennük és lélek van a versekben. A mikor először olvastam a könyvet, akkor nem szolt hozzám így, ennyire az, a mi ezekben a versekben van. Olyanok ezek a versek, mint némely emberek, a kikkel sokáig, hosszan kell társalogni, míg megérezzük a szelid, nemes tüzet, a mely fojtja ég bennük, míg néha a közöttünk suhanó levegőben megsejtjük a szívük reszketését, míg néha rajta kapjuk magunkat, hogy a szavak, a melyeket használtunk, az övék és — nem resteljük magunkat azért, hogy meglóptuk őket. Csak bizonyos szép órákban és meghatározott szép helyeken szabadna ez emberekkel beszélünk... Én szeretném a verseit francziára fordítani Hercegem, de nem értem anyanyelvét. Idegen nekem és gyakran olyan, mint a dübörgő vízese hangja. A cyrill betűktől pedig úgy félek, mint a boszorkáktól és manóktól, a kik gyermekkorom meséit kegyetlenül zsúfolták.

J. M. A.

(Folytatása következik.)

IV. A CSÁSZÁRI FUTÁR JÖN ÉS EL IS MEGY.

Most a podoliai himnuszt játszotta a zenekar, nagy fehérruhás finnlandi gárdisták a fegyvereikkel tisztelegtek, egy hosszú szőke szakállú ember — a helsingforsi polgármester — mélyen hajbókolt, a pályaudvar szőnyeggel megerített gyalogjáróján a déli diszvirágok fázósan bujtak össze, az üveg tetőn az északi hosszú világos est, mint mennyei c-illár fénylő alá, ösmertelen zamatok üsztak a levegőben, a rendőrfőnök podoliai érmeit szemléltte agóddón a mellén, a hol mint kövér párnán nyugodtak e különös érdemrendek és Oleg, Finnland fejedelme, hófehér szakállal, fehér kucsmával, balkeze a fejedelmi karddal, jobb keze a főveg szelén a halántékot érintve, tisztelegte a hatalmas vonatnak, a mely nagy, fenytes kék kocsiiban, a podoliai császár futárát hozta, Konstantinovic Jánost, a ladomiri herceget.

János herceg huszonnyolc éves, szőke és magasra nyúlt, túlságosan karcsú, olyan, mintha szendébb, alázatosabb kiadása volna idősebb fivérének Konstantinovic Levinnek megilletődve szállt le a vonat lépcsőjéről. Érezte, majdnem olyan bensőn, erősen érezte, mint az udvaronc, a ki követte, Loris-Melikov, hogy mily nagy megtisztetés a számára; ilyen ifjan, tudatlanul szinte, a fejedelmi kegyet nem is kérve, képviselhetni ez idegen ország fővárosában az ő hatalmas rokonát, a podoliai császárt. Hogyan is szállhatott a nagy disz rá... És mint a Litinovo-parti jobbágy, a ladomiri herceg most belül megrettenve rázkódott meg, hogy rá gondolt a császárra, András hatalmas Ó felségére, a ki pedig fivére volt elhunyt apjának.

De hogy lába a vonatkozi lépcsőjét elhagyta, hogy az idegen ország földjén állt — Loris-Melikov, a hatalmas udvaronc sugalta tán belé? — a herceg hirtelen magát érezte császárnak. Kemény volt, életében először talán, szilárd és rideg, a régi Rurikok erős, kegyetlen génusza érintette tán homlokán és a mikor vendéglátójának, a finnlandi fejedelmnek kezét fogta, e szőke hercegi gyermek márt császár volt és keze rossz érzelmeket sugótt a szegény öreg fejedelem felős, fázós kezének. A kísérő urait már gögösen mutatta be a finnlandi uraknak és a mikor azok feje fölött elnézett, kegyetlen kötelességtudásban találta meg önmagát.

1. Részlet a kikötőből. — 2. A központi pályaudvar. — 3. A belga nemzeti bank. — 4. A szépművészeti múzeum. — 5. A czéhek háza. — 6. A Steenmúzeum. — 7. A székesegyház. — 8. A városháza.

ANTWERPEN, MELYET A NÉMETEK ELFOGLALTAK.

1. A fölgynjött boeckói állomás (a visszavonuló oroszok gyűjtötták fel). — 2. Nagybockó a Tiszahíddal, ahonnan a visszavonuló oroszokat ágyúzták. — 3. A nagyboeckói esatár, felvonuló huszárosspattal. — 4. Egy maramarosszigeti ház, melynek kapujára orosz kettős keresztet rajzoltak, hogy az oroszok megkíméljék. — 5. Kémmodony, a mely Maramarosszigetről előrehaladt a pálya megvizsgálására. Az oroszok megtámadták, agyonlőtték a rajta levő Hirschler osztálymérnököt, a mozdonyvezetőt s egy csendőrt. — 6. Magyar katonák a harc után eszükét főznek Maramarossziget főterén.

A MÁRAMAROSI HARCZOKBÓL, — Bálint János felvétele.

EREDMÉNYEK — KILÁTÁSOK.

A háború eddigi eredményei — s e háborúnak mostani kilátásai...

Szeretnénk megvizsgálni ezt a kérdést teljesen elfogulatlanul. Úgy, a hogy egy tudományos problémát vizsgálunk szoktunk. Tekintetbe véve a részleteket, elkülönítve a lényegest a lényegtől, megmérve a ható erőnek jelentőségét és irányát s megállapítva végül, hogy a logika törvényei szerint miként fog megnyilvánulni a végeredmény.

Ezt a kérdést azonban a mai napokban nem vizsgálhatjuk így. Mert egyrészt nem ismerhetjük eléggé a részleteket, másrészt korlátokat szabhat a szabad nyilatkozhatásban a hadviselés érdeke.

Ez pedig a tömegek lelki dispoziációjából következik. Sok van bennünk a nyájak természetéből. A nyájak lényeges tulajdonsága a félelem. A nyáj ép a félelem következtében verődik össze. Az egyes fél magában járni, csoporttá verődik össze, hogy jobban védhesse magát, ellenben a bátor oroszlan egyedül barangol. S rettenetes, ha a nyáját elfogja a félelem. Pedig hamar fogja el, magát az emberi nyáját is. Vakon és feltartózatlanul rohan a saját vesztébe, sokszor akkora erővel, a mekkorával kicsi okosság mellett meg is menthetné magát.

A pánik, mely háborús időben néha minden igaz ok nélkül el szokta ragadni a tömegeket, eléggé ismeretes azok előtt, a kik a hadviselés történetével foglalkoznak. Okos hadvezér óvja tőle a saját népet s mesterséges fogásokkal is igyekszik azt az ellenség felkeltésénél. Mert ha az egyszer nagy mérvűket öltött s magával sodorta a polgári osztályokat, átragad, vagy átragadhat a katonaságra is. Ekkor pedig a háború már elveszett.

Azért okos dolog, ha a háború idején nem hoznak nyilvánosságra minden eseményt s elhallgatják a rossz híreket. Hazug tudósításokat ilyenkor se szabad közölni, nem is okos dolog, a mely keményen megboszulhatja magát. De parancsoló szükség elhallgatni az olyan dolgokat, melyek alkalmasak rá, hogy rémület keltsenek, vagy csak felkeltsek is azoknak a félnék lelkeknek fantáziáját, a melyek minden kicsi, rossz hírt százszoros nagyságban adnak odább. S az is természetes, hogy minél tökéletesebb a társadalom hírszolgálat, annál titkolódzóbbnak kell lennie a hadvezetésnek.

Ebből következik, hogy a folyó háborúnak részleteit a mostani napokban még nem ismerhetjük. De ismerjük azokat az eseményeket, melyeket a hadvezetés hivatalosan közölt a publikummal s tudjuk, hogy ezek megfelelnek a valóságnak. Tudjuk pedig ezt abból is, hogy a külföldről néha mégis csak érkező tudósításokkal ezek ellenőrizhetők s velők megegyezők. Ezekből a hivatalosan publikált eseményekből pedig alakíthatunk magunknak egy oly képet, melynek részletei nem lesznek ugyan pontosak, de a melynek körvonalai mégis visszafogják tükrözni a valóságot.

All ez különösen a nyugati harcztérre. Nyilvánvaló, hogy a Franciaországban, Belgiumban s a mi északi és déli határainkon folyó küzdelmeket a maguk legészében s összefüggésökben kell tekinteni. Az is nyilvánvaló, hogy ma a nyugati küzdelmek a fontosabbak, abból az egyszerű okból, mert ott a siker a maga egész nagyságában, — bár nem kisebb erőfeszítéssel — de rövidebb idő alatt elérhető.

Vizsgáljuk hát a nyugati harcztér eddigi eredményeit.

Franciaország csak egy rövid vonalon határos Németországgal. Ez a rövid vonal már a természetből fogva könnyen védhető s négyven esztendő alatt ezt a vonalat a francziák mesterségesen is olyannyira megerősítették, hogy szinte bevéthetetlennek tartották. A határ mentén fekvő várak úgy épültek fel, hogy egész hadseregek fértek el bennök és azon a téren, mely köztük s az őket körül vevő erődítmények között fekszik. E várak fel voltak és fel vannak szerelve a modern hadi technika leg-hathatósabb gépeivel s hosszú időre elegendő élelmi szerteket halmoztak össze falaik között. A mellett az egyes várakat összeköttetésbe hozták egymással, a kisebb erődök egész lánc-

sora vezetett a legészakibbtól (Verdun) a leg-délbe fekvőig (Belfort) úgy, hogy egy összefüggő erődfal keletkezett, mely százszor jobban megfelelt a maga feladatának, mint valaha a chinaiak híres fala. Ez az erődítési vonal, a háta mögött elhúzódó természetes hegyekkel oly akadályt képezte a németek behatolásának, melyet csak óriási túlerővel, irtózatlan áldozatok árán s igen nagy időpazarlással lehetett volna áttörni abban az esetben, ha a francziák elegendő haderőt fordítanak a védelemre. Már pedig a francziák erről jól gondoskodtak. Itt várták a támadást, mert itt határosak Németországgal s itt vonultatták föl kezdetben seregeiket. Még pedig oly bálmatot keltő gyorsasággal, a minőre alig tartották őket képeseknek ellenségeik.

S nyomban a háború első napjaiban elkezdte az első nagy meglepetés, a francziák első nagy csalódása. A németek e vonalon csak kisebb erőket vonultattak fel, csak annyi katonát, a mennyi feltartóztathatta a francia betörést s főerejükkel Belgiumot át északra árasztották el Franciaországot. Lüttich, Brüsszel, Namur csodálatosan végbevit el foglalása után csaknem az Océánig szállottak meg Franciaország északi határait s mint egy szélesen ömlő láva-folyó nagy gyorsasággal ereszkedtek alá délnek, az ország belseje felé. Szélső jobb szárnyuk túl ért Párison, egymástán foglalták el a fővárostól északra eső helyeket s vad futással menekült előlük az ellenség, mely kelet felől várta támadásukat s itt még az angol segítséggel együtt sem tudott megfelelő számú csapatokat eléjük állítani. Szinte megbűvölő volt a hatás. Augustus végén már arról kezdett álmodozni a mi laikus közönségünk, hogy néhány nap múlva Páris ostromához fognak látni, azt beveszik s a háborúnak rövidesen vége van. Azt pesze nem gondolták meg, hogy Páris ostromához hozzáfogni nem lehet addig, a míg döntő csatában nincs legyőzve a francia hadsereg.

De a németek ezt jól meggondolták. Jobb szárnyuk a hamar híressé lett Kluck vezérlete alatt a folytonos győzelmek e ragyogó napjaiban is nem nyugot felől közeledett Páris alá, hanem keletnek húzóda, kapcsolatos s összefüggésben maradván a sereg többi részeivel.

S a hatalmas lávafolyam egyre veszesében ömlött alá dél felé. Elérte csakhamar Páris magasságát. Nyugati szárnya Meaux-nél állott, onnan a Marne-folyam mentén húzódott kelet felé, elfoglalta Chalons-t, lekanyarodott Vitry-ig, sőt előérsei egészen Troyes-ig kalandoztak.

Franciaországban fölharsant a vészkiáltás: a hunok betörése! A kifejezés annyiban volt találó, hogy a hunok Franciaországának ugyanezt a területét foglalták el. S az ő soraikban is ott voltak egyet kivéve az összes germán törzsek, mint a hogy most is, az egyik germán törzs, az angol, a gallok mellett foglalt állást. S Attila is oly ellenállhatatlan hatalommal rohanta meg az országot, mint most a németek. Páris elfogta a rémület. A kormány Bordeauxba menekült s a ki csak tehetette, dél felé szaladt.

De ez alkalommal Páris nem Szent Genovára imádsága mentette meg, mint a hún betörés idején, hanem a francziák vitézsége. Joffre fővezér igen rövid idő alatt tudta felvonultatni a hadsereget azzal az egész vonallal szemben, melyet a németek foglaltak el s felkínálta a csatát. Szeptember első napjaiban heves itközetek folytak a Marne vonalon a két hadsereg között. A részleteket nem ismerjük. De a németek visszavonultak az egész fronton s az Aisne-folyó mentén foglaltak el új állásokat, mintegy negyven kilométernyivel hátrább.

Mi történt? A francziák tele kürtölték a világot, hogy megverték a németeket. De bevalótták ők maguk is, hogy nem bírták üldözni az ellenséget. A németek visszavonulása teljes rendben történt a tűzérsg fedezete alatt s az új állások, melyeket a hadsereg elfoglalt, erősebbek, mint voltak a régiek. Még az is értető lenne, ha önként változtatták volna meg a helyzetüket.

Itt az Aisne középfolyásánál, Reimstől nyugatra és keletre szeptember eleje óta néz egymással farkas szemet a két sereg. Mindkettő megerősítette az állásait s egyik se tudja hátraszorítani a másikat.

Ily helyzetekben az eddigi francia haditak-

tika az ékalaku rohamot s az ellenség hadállásainak derékban való kettétörését írta elő. Napoleon kiváló előszeretettel alkalmazta ezt az eljárást, a mely a francia temperamentumnak is kiválóképen megfelel. De a japán-orosz háború tanúságai megtanították a hadvezéreket arra, hogy ez a taktika, az ismétlődő fegyverek, géppuskák és gyorstüzézőlő ágyúkkal szemben csak ritka esetekben s igen nagy áldozatok árán alkalmazható. Ezért történt, épen a mult esztendő folyamán, hogy a francia hadsereg szolgálati szabályzatát (a reglement-t) átalakították s ily helyzetben az ellenség egyik szárnyának átkarolását, írták elő. Vagyis azt, a mit eddig a németek tanítottak és alkalmaztak.

Az Aisne vonalon álló német seregekkel szemben a francziák a nyugati oldalon próbálták meg az átkarolást. De a mint előre toltak e czélból északi irányban egy csapatot, ugyanezt tették meg a németek is. Az új állásba érkező sereg, nem a németek oldalába került, hanem ismét szemben találta magát az ellenség csapataival. Aztán ismét északibb irányban nyomultak előre felé s a németek megint ugyanezt tették. Végre egészen Franciaország északi határáig nyomultak egymással párhuzamosan az ellenséges csapatok, a harc vonal egészen hátragörbült, még Lille tájékán is folytak csatározások, de a francia átkarolás nem sikerült.

A németek e közben megtartották állásaikat Reims tájékán az Aisne vonalon, kelet felől pedig a régi francia taktikát próbálták alkalmazni s derékban akarták kettétörni azokat a francia seregeket, a melyek Verdun és Belfort között az erődítményekkel párhuzamosan, azok háta mögött állottak fel. Nehéz ostromló ágyúk lerombolták a Verduntól délre fekvő erősségeket. Egy több kilométernyi széles rést ütöttek a várak védő vonalán, melyen át előretörhetett a sereg, a nélkül, hogy a várak ágyútüzébe került. De ez által csak az ut lett szabad. Előttük állott és áll még a veretlen francia sereg, melyet csak nagy áldozatok árán s csak akkor vághatnak ketté, ha túlnyomó erővel tudnak támadni. Igaz, hogy ha ez sikerre vezet, a háború sorsa el van dölve s Franciaország sorsa meg van pecsételve. Mindenesetre a legnagyobb és legnehezebb feladatok egyike, melyre a siker reményével csak a német hatalmas hadsereg vállalkozhatott.

Hogy miért nem próbálták meg a németek nyugaton a francziák átkarolását s miért szorítottak itt csak a védelemre: annak oka igen egyszerű. Nyugati csapataiknak háta mögött ott állott az a belga és angolokból álló sereg, mely Antwerpen tartotta megszállva s mely esetleg hátban támadhatta volna őket. Előbb tehát ezt a sereget kellett legyőzni s hadképtelenné tenni.

Most ez sikerült. Antwerpen bálmatramelőtán rövid idő alatt elesett s a helyőrsége megszökött. Bizonynyal nem soká hagyják őket kőborolni; hiszen nem Antwerpen birtokba vétele volt a főczél, hanem az ő harc képtelenné tételük. És el lehetünk készülvé reá, hogy néhány nap alatt az antwerpeni seregből nem marad többé harc képes csapat. Egy részük már is megadta magát, a többi csak e sors s a halál között választhat.

S ezzel a háború sorsa elérkezett a forduló pontra. A németek jobb szárnyát nem fenyegeti többé háta mögött álló ellenség. Néhány nap alatt rendelkezésre áll négy hadtest, — egy egész hadsereg — a mely eddig Antwerpen körülvárással és ostromával volt elfoglalva. Ezeket a csapatokat a német jobb szárnyon lehet felvonultatni, a hol a francziák nem kerülhetik el az átkarolást. Mert harcban vetették már minden csapataikat s így is csak egyensúlyt bírtak tartani a németekkel, uj seregbeszük pedig már nincsenek. Jogos a remény, hogy a német jobb szárny ismét dél felé vonul, de nagyobb erővel, mint előbb. Nem látszik lehetőnek, hogy a francziák utjukat bírják állani s ha ebben a helyzetben elfogadják a csatát, csak hetek kérdése lehet a katasztrófa.

Végleges győzelemre van ezen a harcztéren kilátás s talán teljesebbé megvilmos császár szava, a ki azt mondta e napokban katonáinak: «fű! mire leesik a fákról a lomb, odahaza leszünk.»

Természetesen ez csak a francia harcztérre vonatkozik.

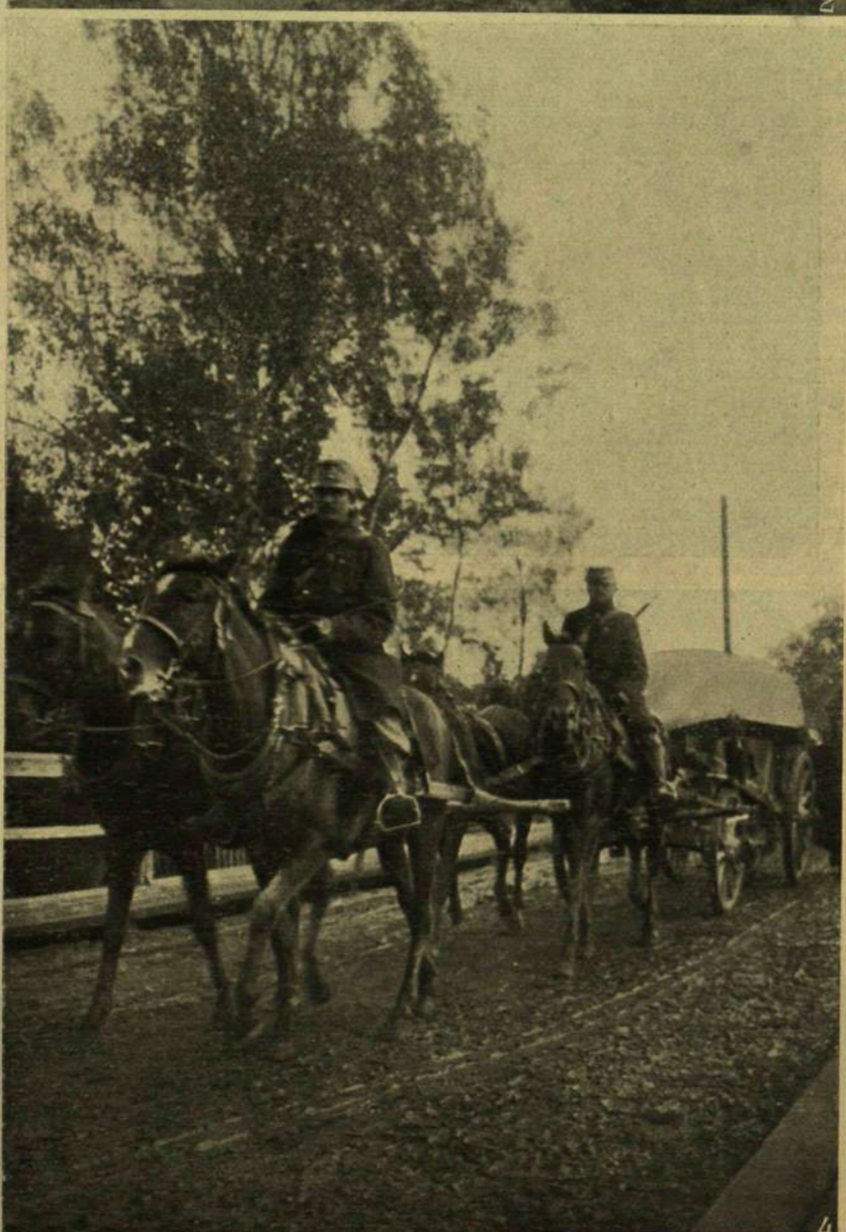

RÖVID PIHENŐ.

1. Menekülők egy galiezi állomáson. — 2. Kocsin menekülő lebergiek. — 3. Előkelő lebergi menekülő egy teherkocsiban. — 4. Egy szekerre való menekülő gyermek.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRE. — Balogh Badó, a harcztérre kiküldött munkatársunk félvételei.

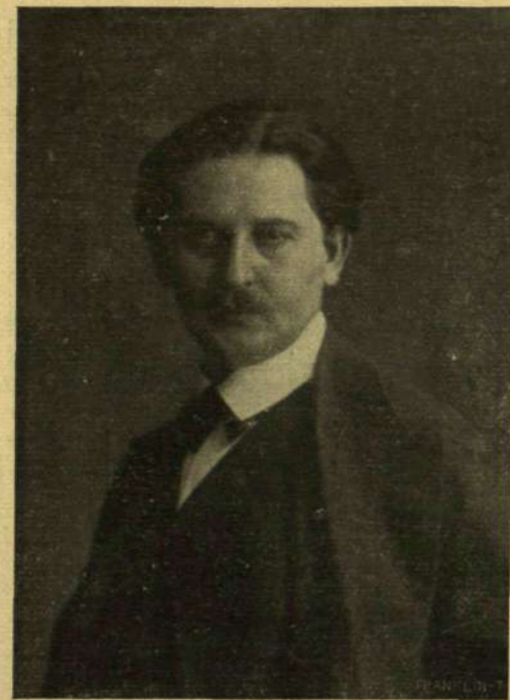
1. Tüzérek útbán Szerbiától Galícia felé, Sabáz nevű kutyájukkal, melyet Szerbiából hoztak magukkal. — 2. Honvédek az esőben. — 3. Magyar csendőrök átvonulnak egy galicziai falun. — 4. Utászok.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk félvételei.

ULÁNUSOK KERESZTÜLVONULNAK EGY KIS GALICZIAI FALUN.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk félvételei.

BALOGH RUDOLF.

Balogh Rudolf, a «Vasárnapi Ujság» fényképész munkatársa, néhány hét óta másik munkatársunkkal együtt a hadsereg sajtóosztályánál tartózkodik. Az ő művészi kivitelű felvételeit esztendőnk óta ismerik olvasóink; feltűnést keltettek azok széles körökben még külföldön is. Érdeklődéssel vártuk tehát, hogy valami érdekeset küld a harctérről, mielőtt a hadvezetőség cenzúrája megengedné annak közlését. Munkatársunkat azonban csaknem végzetes módon üldözte a balsors. A grodeki csata alkalmával elszakadt a csapatától. Tízennyolc napig nem kaptunk felőle tudósítást s már-már aggódtunk sorsa felől. Most végre visszaérkezett a sajtóhadiszállásra. Podgyásza odaveszett, — de mint jó katona a fegyverét — megmentette a sok érdekes felvételt, a melyet időközben csinált. A mai számunkban közlünk e felvételekből egy sorozatot, abban a reményben, hogy alkalmunk lesz közölni a folytatást is és hogy olvasóinkat kiválóan fogják érdekelni ezek a képek. Balogh munkatársunk — a sajtóhadiszállás többi tagjával együtt — e napokban a csataterre ment előre, s reméljük, hogy ez alkalommal az útja szerencsésebb lesz.

A PATRICZIUS.

Regény.

(Folytatás.)

Írta John Galsworthy. — Angolból Kendeffy Katinka.

— Tudom, milyen hangulatban vagy kedvesem. Az embernek minden erejére szüksége van, hogy hatalmába kerítsen. Jó volna, ha holnap lemennél Dennis bácsihoz. Kifáradtál. Barbara sóhajtott.

— Bár már holnap volna!

— Az autó megállt s Lady Valleys azt mondta.

— Bejössz velem, vagy igen fáradt vagy? Tudod, örömet okoz szegényeknek, ha látnak!

— Mama sokkal fáradtabb mint én, felelt a leány; — persze, hogy bemegyek!

Mikor a hölgyek beléptek, halk beszéd és moraj támadt!

Lady Valleysnek az egész hatalmas megjelenése egyszerre kötelességszerű vidám, megnyugtató kifejezést sugárzott, azonnal odament az első ágyhoz s leült. De Barbara ott állott a júliusi nap egy keskeny, meleg fényárvájában s nem tudta, melyikhez menjen először, a sok feleje fordított arc közül. Ezek a szerencsétlen jó emberek oly alázatosan, olyan komolyan s fáradtan néztek reá. Ott volt egy, a ki mozdulatlanul feküdt a hátán, még a szemét sem nyitotta ki, hogy lássa, ki jött be. Az a halvány, kiálló csontú arc olyan törékeny volt, mintha egy érintés, egy lehellet szétfúzná. Egy éjfekete, selyemmel is puhább hajjának lógott a homlokába, a szeme mélyen beesve; egyik keze, melyről a csontig koptatta a húst és a bőrt a munka, — a keblén pihent. Szintelen, félig nyitott ajkkal lélegzett. Az alvó asszony

körül valami különös szépség honolt. A leány úgy érezte, mintha egyszerre az izgalom egy forró hulláma csapna keresztül rajta. Úgy tetszett, mintha az az alvó asszony végtelen messzeségben volna a körterem minden formáltságától s merevségétől. Mikor Barbara erre az arcra nézett, eltűnt a bágyadt üres érzés, mélyen belépett, eszébe jutottak Moukland sziklás, szakadékos hegytetői mikor végig seper rajtuk az őszi szél, mikor kopár, nagyszerű és rettenetes az ingovány. Valami elementaris volt abban az álomban!

Az a ránczos, barna arcu öreg asszony a másik ágyban, a kinek apró fényes szeme esordultig tele volt az étellel, csaknem durvának tetszett Barbara előtt a mellett az alvó másik mellett. Lelkesen magyarázta a leánynak, hogy az a pár szál hangafü abban a törött eszében az ablak párkányán, Walesből jött.

— Az anyám Stirlingben született, angyalkám, — mondta a vénasszony, azért örülök, ha egy szál hangafüvet látok, pedig én soha sem mozdultam ki Bethual Greenből.

De mikor Barbara újra elhaladt az alvó asszony előtt, az már nem aludt s nem volt egyéb, mint egy nagyon közönséges szülőtte a népek. Az alvás által rávarázsolott idegenszerű törékeny szépség eltűnt.

Barbara megváltást érzett, mikor az anyja így szólt:

— Kedvesem, nekem félhatkor a tengerészeti bazárban kell lennem, de te menj haza, pihenj, hogy friss és szép légy ma este. A Plassy házban ebédelünk ma.

A Gloucester hercegné bálját olyan eseménynek tekintette mindenki, melyről lehetetlen hiányoznia. A hercegné saját kijelentése szerint, azért tűzte ki ily késői dátumra, hogy így egy héttel meghosszabbítsa a szezon, és jót tegyen az által a bérkocsisokkal. Bár mindenki szimpátiával fogadta az eszmét, mégis legtöbben úgy érezték, sokkal egyszerűbb volna hazamenni, a bál napján autóval visszajönni s az utána következő reggel auton újra hazaszaladni.

És az egész hét alatt, mellyel ilyenformán megtoldták a szezon, az állomásikon s a pályaudvarok előtt a lovakhoz hasonló türellemmel várakozó bérkocsisok nem is sejtették, mi történik értük.

De mivel mindenki külön-külön arra törekedett, azon az estén különösen nagy, exkluzív és ragyogó társaság gyűlt össze a Gloucester házban.

A hatalmas bálteremben, az összefonódó, tovaforgó párok fölött gép-legyezők frissítettek és tisztították a bágyadt levegőt. Ezek az óriási, hihetetlen lassúsággal mozgó szárnyak üde szellőt boesítottak a fehér ingmellek s meztelen vállak tengere fölé és főlzábadították megszámlálhatlan virág édes illatát.

Késő éjszaka, egy nagy virágcsoport mellett, egy nagyon szép asszony beszélgetett Bertie Caradoekal. Az unokanövère: Lily Malvezine, a Geoffrey Winlow nővére s egy liberális peer felesége volt. Rózsaszín arcu, ragyogó szemű, mosolygó, vidám asszony. Mialatt beszélt, ravasz, alattomos tekintetekkel mérte végig partnerét, mintha szerette volna áttörni ennek a higgadt, tartózkodó fiatal embernek a páncélját.

— Nem, barátom, — szólt kissé csufondáros, csengő hangján — velem soha sem fogja elhítni, hogy Milton valami iránt tüzet fog. Il est trop intransigeant! Ah! Ott van Babs!

A leány épen akkor siklott el előtük. A tekintete lustán futott végig a tárgyakon, az ajka kissé ruhálva, a nyaka csaknem oly hófehér mint a ruhája, az arca sápadt-bronzszínű hajkoronája alatt. Úgy tetszett, mintha a tánc minden fordulójánál egy ajúlásból fogta volna fel karcsú, hajlékony testét a tánczos.

Azzal a mozdulattal ajkkal, mely a társaság rabjainak osztályrésze, Lily Malvezin sutogva kérdezte:

— Ki az, a kivel tánczol? Az az a fekete ló, az outsider?

A Bertie ajka sem mozdult meg jobban, mint az asszonyé, mikor felelt:

— Egyet, a szűz ellenében: nem fog nyerni. De azok a kutató, fényes szemek, folyton Barbarát követték, a ki úgy ringott a zene ütemeire, mint egy nagy vizililiom, melyet

magával sodort a malom-ár s a szép fején átvillant a gondolat.

— Horogra kerítette azt az embert! Nem szép dolog Babsot!

Aztán észrevette, hogy valaki egy oszlophoz támaszkodva, ugyanazt a párt követi tekintetével.

— Hm! Szegény Claud, — gondolta elégedetlenül — nem csoda, ha úgy néz! Oh Babs, Babs!

A terrazon, a hol czifra lámpák nem rontották a fák friss, komoly, zöld rejtékét, Barbara s a társa némán állottak egymás mellett.

Úgy tetszett Courtiernek, hogy a leány új, sápadt bágyadságába burkolva a tánczól, még mindig pihegő kebelével, szétvált ajkkal, — a szépség megtestesülése volt. Mi célja lett volna annak, hogy egy ember szavakkal akarja megközelíteni a táneményt? Mi volt ez a leány? A testet öltött gyönyörűség, a levegőbe rajzolt délibáb, — mely egyetlen érintésre szétfoszlik — mint a búbajosság szelleme, mely ott lebeg az ember előtt a havas hegyesűcsök csillaggal teleszórt sötétkék éjszakájában, vagy egy bükk-erdő csillogó őszi pompájában. Ilyenkor a szó szentségtörés!

Ettől eltekintve, mit mondhatott ő, a leány világában, ebben a félelmes világban, a hol minden játszi biztonság, ebben a világban, mely olyan, mint egy nagy épület, melynek minden ablaka be van csukva s minden ablakon sűrű, sötét függöny zárja el mindazt, a mi kívül van. Oly épület, melybe csak az kérhetett beocsátást, a ki esküt tett, hogy hisz abban a világban, abban az egész világban és csak abban a világban, a melyen kívül nem volt egyéb, mint annak a törmelék, a miből építették. Ez a társaság világa, melyben úgy érezte magát, mint a sivatag magányos vándora, a ki egy embertársa után vágynak.

Mögöttük megszólalt a Harbinger hangja: — Lady Babs!

A géplegyezők még sokáig hűsítették a levegőt a gyönyörűség forgó kereké fölött s a hegedük hangja még sokáig sirt, remegett künn a hajnali szürkületben. Aztán miként a haratosépek a napfölköltekor — minden eltűnt, szétfoszlott; s a hatalmas termek ragyogó padlóin csak inasok lézengtek ide s tova, mint to partján hajnalhasadáskor a flamingók.

III.

A Fitz-Haroldok téglá udvarháza — a tengerparti Nettlefold városka mellett — oltalmazta Lord Dennis csendes, öreg napjait. Ebben a déli, tengerparti levegőben, mely Anglia leg-egészségesebb s leggyógyítóbb kincse — nagyon lassan vénült. Nem gondolt a halálra és az élet sok nyugodt örömet adott neki.

Mint a magas öreg ház, hatalmas ablakival s zömök, guggoló kéményeivel — Lord Dennis is esodálatosan higgadt és tartózkodó volt.

A könyvei, — mert szenvedélyes szeretettel foglalkozott a régi civilizációval s néha éles tollú száraz cikketeket írt róla valamely ódivatú folyóiratban — a mikroszkópjai — mert infuzoriumokat tanulmányozott; John Bogle nevé barátjának a halászbarkája, a ki rég észrevette, hogy Lord Dennis a legnagyobb hal, melyet valaha fogott, mindez néhány látogató s egy-egy londoni, mouklandi, vagy valamely más falusi kastélyba való kirándulás töltötte be azt az életet, mely ugyan nem kihívóan jótékony, de egyformán szives, jó és ártatlan volt s mely híres egyszerűségével bizonyos hatást gyakorolt, nemcsak a saját osztályára, de ez által az osztály által az ország nagy részére.

Nettlefoldban azt mondták róla, hogy gentleman s ha minden Lord olyan mint ő, igazán kevés alapja van mindannak, a mivel az urak ellen izgatnak. A boltosok s az apró villatulajdonosok azt gondolták, az ország érdeke ezerszer biztosabb volna az ő kezében, mint azokéban, a kik mindenáron beleavatkoznak azok dolgaiba, a kik sokkal jobban szeretnék, ha békében maradhatnának. Az az ember, a ki oly tökéletesen el tudta felejtetni, hogy herczeg fia, hogy más soha sem felejtette el, az ő kedvükre való. Isten teremtménye volt. Igaz, hogy soha sem szerepelt a közéletben, de ezzel nem törődtek, mert tudták, hogy ez csak az akaratán mullott. És az, hogy a köz-

élet nem tetszett neki, csak még inkább bizonyította, hogy gentleman.

Mint a hogy ő volt az egyetlen ember a kicsi városban, a kiről nem mondtak soha rosszat, úgy a háza is szembeszállott minden kritikával. Az idők folyama tökéletessé tette. Barátságos volt minden körülötte, az örökzölddel fedett falak, a sötét piros fedél, melyen olyanok voltak a sárga zúzmófoltok, mint arczon a szemölcsök, — a tengerig húzó csendes virágos rétek, melyeken ponnik s tehenek legeltek — ez volt minden.

A városka valamennyi háza értéktelennek, henczegőnek tetszett mellette, külön, távol állott tőlük; s úgy mint a gazdája, túlságosan esztétikus távolságban volt minden közönséges szükséglettől.

Alig volt olyan szomszédja, a kivel valaha találkozott, — kivéve a fiatal Harbinger — a ki a néhány mértföldre fekvő Whitewater ura volt. De mivel a sors azzal a tulajdonsággal áldotta meg, hogy nem unatkozott a saját társaságában — nem sokat törődött ezzel a magánynyal.

Jótékonyága, különösen a helybeli halászok iránt, a kiknek télen igen gyenge keresetük akadt, közmondásossá vált, mert maga sem volt túlságosan gazdag. De — néhány municzipális törekvés elnökségét kivéve — politikával egyáltalán nem foglalkozott. A Torysmusa a legenyhébb arányu volt. Nem hitte, hogy más mód is degenerálhassa az országot, mint ha a különböző társadalmi osztályok barátságos érzéssel közelednek egymáshoz. Ha megkérdették tőle, hogy lehetséges ez, az ő sajátásgot, száraz, kissé malicziózus nyájasságával azt felelte, hogy ha bottal felzavarja a darázsészket, kibújnak a darazsak.

Mivel nem volt földbirtoka, tartózkodóan kezelte a sokat vitatott földkérdést. De ha

AZ OSZTRÁK-MAGYAR 30 5 CENTIMÉTERES ŰTEGEK, MELYEK A BELGA ÉS FRANCZIA VÁRAK OSTROMÁNÁL NAGY SZOLGÁLATOKAT TESZNEK.

sarokba szoritották, valami ehhez hasonlót mondott.

— Egészen véve, legjobb, ha a föld a mi kezünkben van, de jó volna, ha kevesebb irigy ember lenne közöttünk.

A fajának tradícióihoz híven, gyöngéd, oltalmazó szeretettel ragaszkodott a földhöz s nem szerette meg a gondolatát sem annak, hogy olyan hideg anya kezére jusson, mint az állam.

Gúnyos magatartást tanusított a radikálisok és szociálisták elveivel szemben, de nem szerette, ha személy szerint bántották vagy szidták őket a hátuk mögött. Meg kell azonban vallani, ha ellentmondtak neki, erősen alá- húzta a kijelentései irónikus határozottságát. Mivel visszavonult a közéletől s így nem volt

módja akaratát más emberek akaratán keresztül érvényesíteni, — az arisztokrata mégis csak utat tört magának.

Minden évben, július közepe táján, a Lord Walleys rendelkezésére bocsátotta a házát, melyet az kitűnő középpontnak tartott a good-woodi szezon alatt.

A Gloucester hercegné bálját követő reggel a következő levelet hozta a posta:

Walleys ház.

Kedves Dennis bácsi!

Megengedi, hogy a rendes idő előtt lejöjjen magához pihenni? London rettentően meleg. Mamának még három hivatalos szereplése van s nekem is vissza kell jönnöm az utolsó — politikai — estélyünkre, azért nem szeretnék erre a pár napra Mouklandba menni, igen messze van. Máshol pedig oly mozgalmas az élet, hogy nem tudnék pihenni. Enstace a lehető legrosszabb színben van. Megpróbálok s őt is le viszem magához. Nagymama kitűnően érzi magát.

Babs.

Igaz szeretettel

Ugyanaz nap délután meg is érkezett, de Milton nélkül. Bérkocsin jött az állomásról. Lord Dennis a kapunál várta s miután megcsókolta, aggodalmasan nézett rá, miközben hegyes, fehér szakállát simogatta. Sohasem hallotta még, hogy Babs fáradt legyen s rosszul érezze magát, — kivéve mikor kivitte a tengerre a John Bogle barkáján. Az arca valóban halvány volt s másképen is volt félsüve, a mi nagyon zavaróan hatott arra, a ki nem tudta, mi okozza a változást.

Karját karjába fűzve, sétára indult vele a réten, melyen az az öreg fehér pony legelészt, melyen tizenkét évvel ezelőtt Babs mellett lovagolt a Rorn. A lovascska odajött hozzájuk s a leány derekához dörzsölte az orrát. Hirtelen az a nyugtalanító sejtélem támadt az öreg úrban, hogy bár a gyermek semmiesetre sem fog sirni, időre van szüksége, hogy legyőzze ezt a vágyat.

Feltűnést nélkül a tenger felé irányította a lépteit s elfordulva a leánytól, hosszasan nézte a vizet.

Csaknem teljes dagály volt. A déli szél tengeri virágok illatát s az apró göndör hullámok zaját hozta magával, melyek majdnem a lábáig szaladtak be. Messze-messze, a hol haladoklott a napfény, káprázatos fehér víztömegek pihentek a júliusi alkony misztikus páráiban. A látvány csodálatos érzéssel töltötte el lelkét. De Lord Dennis, — bár meg voltak a poetikus percei — egészben véve annak tartotta a tenger, a mi elvégre is, nem volt egyéb, mint az angol esatorna s mint minden igazi jó angol, ő is tudta, hogy ha egyszer más néven nevezünk valamit, az megszűnik tény lenni s ha nem tény többé, akkor rosszabb az — örödmél.

Most azonban nem gondolt a tengerre, hanem Barbarára. Világosan látta, hogy a gyermeknek valami baja van. És azt a gondolatot, hogy Babsnak gondot okozhat az élet, rendkívül különösképpen találta. Öntudatlanul érezte, mily nagy erőre volt szüksége annak a valaminek, hogy keresztül törje azt a pazar burkolatot, mely egy ilyen fiatal és szerencsés teremtést ezerszeresen körülvesz,

BOROVICS SZVETOZAR HADTESTPARANCSONK, A KIT A HARCZTÉREN NEVEZTEK KI HADSEREG-PARANCSONOKKÁ (X-EL MEGJELÖLVÉ). — Balogh Rudolf, a harctérről kiküldött munkatársunk főfelvétel.

Menekülők kisikló vonata Nagybooskónál, melynek megsérült utasait a környéki csöcsések kirabolta.

Ukrainai lövészek Máramarosszigetén, marháktól vont muniációs szekereikkel.

A HÁBORÚ NAPJAI.

Október 8. A Máramaros megyébe betört oroszok Máramarosszigetet való visszavonulásuk után Nagybooskónál újra hadirendbe állnak s kísérletet tesznek üldöző seregeink feltartóztatására. Beszterce-Naszód vármegyébe betört kisebb csapatrészeit elöllel a csendőrok tartották fel, majd miután elmenekült seregeink megérkeztek, Telcsfalunál megverték az oroszokat, a kik Magyarlápás irányában menekültek. Sok hadizsákmány és négyszáz-nál több fogoly esett részünkre. Galicziában csapataink további előnyomulása közben az oroszokat a Przemysl felé vezető műút mentén Baricsnál, Dinovtól nyugatra visszavetettük, Rzeszovot visszafoglaltuk, a hol ágyúkat zsákmányoltunk. A Vis-

tula-Szan szögében a menekülő oroszoktól sok foglyot ejtettünk és sok járművet vettünk el. A Przemysl ellen intézett heves támadást a bekerített vár őrsége fényesen visszaverte; az oroszoknak sok ezer halottja és sebesültje van. Az az akció, melyet Bosznianak az ellenségétől való megtisztításra kezdtek, további eredményekkel járt. Eddig elért sikereinkhez egy döntő csapás fűződik, a melyt a Visegrádon keresztül harcz nélkül betört szerb csapatokra mértünk. Északi oszlopukat Srebrenicza felől Bajna-Basla felé a Drinán át már visszavetettük, miközben vonatokat és löszosztagokat elvettük. A Romanja Planina felé elhatolt főerejüket, a mely Bozanovics Milos tábornok, volt hadügyminiszter parancsnoksága alatt állott, seregünk két napos csatában teljesen megverte, úgy, hogy

1., 2., 4. A menekültek szállása a városligeti Nemzeti-parkban. — 3. Visszaköltöző menekültek a vasuti állomásra indulnak.

FELSŐMAGYARORSZÁGI MENEKÜLTEK BUDAPESTEN,

csak gyors futással menekült meg az elfogatástól. Egy szerb zászlóját elfogtuk, több gyorstüzelt ágyút zsákmányoltunk. Antwerpen ostroma nagyon előrehaladt: a németek elfoglalják Broechem erődöt, át lépnek a Nethe-folyón, megvernek egy belgákkal erősített angol dandárt, négy nehéz üteget, 52 tábort ágyút, sok gépfegyvert, köztük angolokat is elfoglalnak. Az oroszok támadását Suvalki kormányzóságban visszautasítják. Ivangorodtól nyugatra kisebb ütközetben 4800 foglyot ejtenek.

Október 9. Az oroszok előnyomulásuk miatt kénytelenek abbahagyni Przemysl ostromát, mely október 8-án éjjel érte el a tetőpontját s az ostromlónak rettenetes áldozataikba került. Az oroszok megkezdtek erők egy részének visszavonását. Lancutnál előnyomuló oszlopainkkal erős ellenség szállt harczba. Raszadovból kiűzték az ellenséget. Máramaros vármegyében az oroszok visszavonulása futással fajult. Booskónál erős kozák osztagot ugrasztottunk szét, az oroszok Lonkái, majd Rahóg vonultak vissza. Saját előnyomulásunk a Beszki-deken és a vereckzei sorsoron keresztül Slavko és Turochalka irányában előrehaladt. Az uszoki szorosról visszavetett oroszokat Turkán át tovább szorítjuk. Antwerpen a németek kezébe esik: október 9-én délelőtt a belső védelmi vonal több erője elesik, a város déltől német birtokba kerül, a vár védőserege elhagyja az erősség területét.

Október 10. Az oroszok október 9-én Przemysl délkeleti vonalára még egy rohamot kísérelnek meg, melyet a védősereg nagy veszteséget okozva visszaverte; az oroszok hátrálása a vártól futással válik. A nyugati vonalról teljesen ki kell tartanodniok, a mi lovasságunk márc galiczi hadműveleteink gyorsasága által zavarba ejtett ellenség megkísérelte, hogy a vár ellen intézett támadását egyes seregcsapatok nyugatra való kitolása által fedezze, de seregeinkkel szemben nem volt képes helyt állani. Az az 5-6. orosz hadosztály, a mely Lancutnál velünk harczba szállt, menekülésszerű visszavonulásban van a San felé. Egy kozák hadosztályt és egy gyalogdandárt, melyek Dinovtól keletre megerősített állást foglaltak el, visszavetettünk. Máramarosban az oroszokat Rahótól is visszaszorítottuk, mire Körösmezőnél helyezkedtek el. Északi és keleti vármegyékben megszünt minden veszedelem, a kormány megteszi az intézkedéseket az elmenekült lakók visszatelepítésére és a hatóságok működésének újrazedésére. Az antwerpeni vár az összes erődökkel együtt a németek kezébe kerül, a kik megteszik az intézkedéseket az elmenekült hely-

őség útjának feltartóztatására. Ez utóbbinak egy része Hollandiába menekült, a hol a hollandi katonaság lefegyverezte őket. Károly román király meghalt. Utódja unokaöccse, Ferdinánd trónörökös.

Október 11. Gyors előnyomulásunk a San felé felszabadította Przemyslt a körülzárás alól. Csapataink bevonultak a várhoz. A hol az oroszok még szemben álltak velünk, megtámadtuk és megvertük őket. A sienavai és leszói folyóátkelés felé való menekülésük közben tömegesen ejtettünk foglyokat. A német nagyvezérkar összefoglaló jelentést tesz közzé Antwerpen bevételéről. Az ostrom szeptember 28-án kezdődött, október 1-én vették be rohammal az első erődöket s azután erős küzdelemmel, melyben jelentékeny angol seregek is vettek részt, lépésről-lépésre jutottak tovább. Az ostromlói seregek, mely rendkívüli dolgok művelt, vezére Beseler gyalogsági tábornok, kinek Vilmos császár a pour le mérite érdemrendet adományozta. Ferdinánd, az új román király elfoglalja trónját és a kamara ünnepi ülésén leteszi az esküt.

Október 12. A galiczi harczterén offenzívánk sokszoros győzelmes harczok közben elérte a San-folyót. Przemysl várának felmentése be van fejezve, a vártól északra és délre az ellenségessé körülzár sereg maradványait támadjuk. Jaroslau és Szozajsk birtokunkban van. Sienavából erős ellenséges csapatok vonulnak vissza. Chirovtól keletre támadásunk szintén előrehaladt. Orosz-Lengyelországban erős orosz haderő kísérletet, hogy a Visztulát Ivangorodnál és attól délre át lépők, meghiusítottuk. A hazánkba betört oroszok kiűzése Máramaros és Beszterce-Naszód megyékből befejezettnek tekinthető. Az orosz főerő Körösmező irányában menekül, szétszórt csapatait most kutatják fel katonáink s véres harczokkal a Kárpátokon túlra üldözik őket. Az első és a tizedik orosz hadseregnek a kelet-porosországi német seregek ellen intézett valamennyi támadását október 9-én és 10-én visszaverték, az oroszok átkarolási kísérletét Schirwindt táján meghiusították s ezer orosz hadifoglyot ejtettek. Dél-Lengyelországban a német sereg élei elérték a Visztulát. Grojez mellett Varsótól délre a szibíriai második hadtest kétezer emberét fogták el. A francia harczterén Lille-től nyugatra a német lovasság október 10-én egy francia lovashadosztályt teljesen, Hazebrouknál pedig egy második lovashadosztályt, súlyos veszteségeket okozva neki, megvert. A nyugati harczvonalon az eddigi ütközetek még nem vezettek döntésre. Az Antwerpenből visszavonult angol-belga

sereg hátrvédjét a németek St-Nicolas környékén elvágták és foglyul ejtették.

Október 13. Október 12-én Przemysl felé előnyomuló erők a védősereg kirohanása által támogatva, hogy csak a vár keleti vonala előtt áll még ellenség. Az oroszok visszavonulásakor Szosznica közelében több hadi híd leszakadt s számos orosz a Szan folyóba fullt. Chyrovttól keletre a harcz még áll; lovasságunk egy kozák hadosztályt Drohobicza felé visszavetett. Csapataink teljesítő-képességéről a kedvezőtlen időjárás és rossz úti viszonyok ellenére is igen kedvezőleg szól a hivatalos jelentés. Máramarosban már csak a betört orosz csapatok utolsó foszlányai folynak csatározások, a rend s a hatóságok működése lassankint az egész fenyegetett vidéken helyreáll. A németek a francia harczterén visszautasítják az ellenségnek Soissonstól keletre történt heves támadását. A németek megszállják Gentet, elővédjük eléri Oszendét. Az Antwerpenben nyert hadizsákmány még nem tekinthető át, a Hollandiában lefegyverezettek száma 28 ezere tehető, köztük 2000 angol. Antwerpenben az épületekben kevés kár esett. A keleti harczterén október 12-én Schirwindtnél az oroszok újabb átkarolási kísérletét a németek visszautasították, 1500 foglyot és 20 ágyút vettek el. Déli Lengyelországban, Varsótól keletre az orosz előcsapatokat a németek visszaverték. Az oroszok átkelését a Visztulán Ivangorodtól délre meghiusították.

Október 14. A stary-sambor-medjki vonalon az oroszoknak megerősített állásai vannak, csapataink megtámadták őket, a harcz terjedelme egyre növekvőben van. A Kárpátokban négy napi harcz után visszavetett Toronyát és Miszkov felé üldözik az oroszok. A németek a Schirwindtnél vívott győzelmes harczokban 3000 orosz foglyot, 26 ágyút és 12 gépfegyvert fogtak el. Lyek ismét a németek birtokában van, Bialát az ellenség ismét kiűrtette. Délebbre az orosz előcsapatoknak Varsó felé való visszaverése alkalmával a németek 8000 orosz foglyot ejtettek és 25 ágyút zsákmányoltak. A francziországi harczterén a németek megszállták Lille-t és ott 4500 foglyot ejtettek.

HALÁLOZÁSOK.

A harcztereken hősi halált haltak: Dr. Kovács J. honvédszerződés-törzsorvos, a soproni 37. honvédségi egészségügyi főnöke, az északi harczterén. — DANCZINGER KÁROLY, a szabadkai 5. hon-

Steckenpferd- lilliomtejszappan

Bergmann & Co. cégétől, Tetschen, a/Elbe. egyre nagyobb kedveltségnek és elterjedtségnek örvend, szépül elvonulati hatásánál fogva s a bőr- és szépség gondozásában való fölülmulhatatlanságáért. Ezerrel elismertévéli: Sok legnagyobb kitudatású Bevdarásnál óvatossággal ügyellen nyomtatékosan a Steckenpferd védőjegyre és a cég helyes nevére! Darabja 80 filléért kapható gyógyszerárakban, drogériákban, illatszertüzletekben, stb. Hasonlóképpen kitudó Bergmann Manera lilliomkrémje (70 fillér egy tubus). Kitudó szer női kezek gondozására.

MARGIT-CRÉME

a főrangú hölgyek kedvenc szépítő szere, az egész világon el van terjedve. P rattan hatású szerencés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatású már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védőjeggyel lezárt doboz elfogadni, mert csak ilyen készítmény-ből elfogadni, mert csak ilyen készítmény-ből elfogadni, mert csak ilyen készítmény-ből elfogadni.

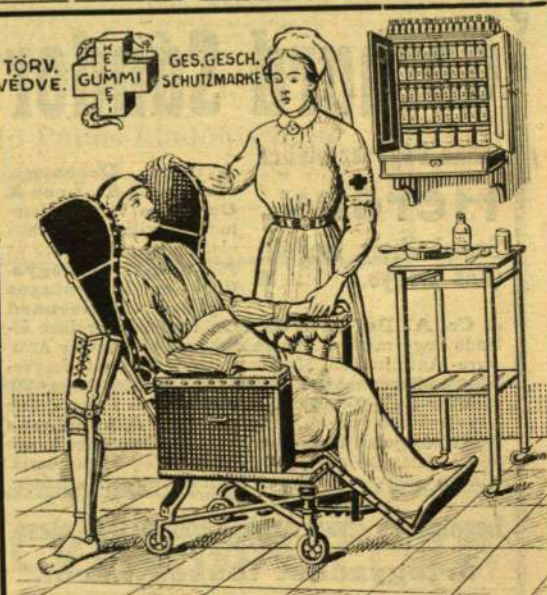
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerárban, illatszert- és drogu-üzletben.

ZONGORÁK. HECKENAST GUSZTÁV ZONGORATERMEI BUDAPEST-GIZELLATÉR-2 ALAPITVA 1865-TELEFON 1-69

Saját érdekében

legyen egy kísérlet az új szab. amerikai impregnált FÉMTISZTÍTÓ KENDŐVEL. Előnyei: Bármilyen fém tárgyat gyors és egyszerű keze- lésben hónapokig tartó tisztóságot nyerez. Minden eddigi tisztósági folyékony fém tisztítót fölölmul. Sötét színről, nem kopát, nem horzsol, olcsó és gazdaságos. ... 25 fill. és 1 kor. Mindenütt kapható. — Kereskedőjei: ELKÉREZTÉSEK MINTÁI. FŐRÁKTÁR: FÖRSTNER JOSEF GYÁRSZÁLA BUDAPEST, IV. KER., REALTANODA-UTCA 4. SZ.

Alapitva 1878. Telefon 13-76. Az összes betegápolási cikkekét, kötszereket, vatta és gazek) valamint teljes kórházi berendezéseket, köpölyöket, önkéntes ápolóknak számára, gammikeztyűket, 1 gpárnákat, utazópárnákat, hálósákokat stb. szállít azonnal. hygien. gummiczikkok gyára. KELETI J. Budapest, IV., Koronaberczeg-u. 17. Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve.

MARGIT gyógyforrás, Bereg m.

A gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hirtelen bántalmáinak igen jó hatású még akkor is, ha vérségek esete forog fenn. Megrendelhető: EDESKUTY L.-nál Budapesten és a forrás kezelésénél, Munkácson.

védgyalgezedre alezredese, a katonai érdemkereszt stb. tulajdonosa, a Drina mellett folyó harcokban. — Nyírmegyesi GERÉ KÁLMÁN főhadnagy, a pozsonyi 13. honvédegyalgezed géppuskás osztagának parancsnoka, a Lublin körül vívott harcok alkalmával. — BUZÁS ISTVÁN postafőtiszt, tartalékos hadnagy, az Uzsok mellett vívott ütközetben. — CZIRA DÉNES, a kunszentmiklósi református főgimnázium tanára, a 85. gyalgezedre tartalékos tiszthelyettese, az északi csatáiban. — HORVÁTH BÓDO, a trencsényi felsőbb leányiskola tanára, a 20. honvéd gyalgezedre tartalékos zászlósa, a zameki harcokban. — DIÓZSÓGI KISS PÁL 38. gyalgezedrebeli hadnagy, a déli harctéren. — KÜHÁR IVÁN MÁV. pénztárvezető, a 20. honvédegyalgezedre tartalékos hadnagy, az északi harctéren a zameki csatában. — KLIMKÓ KÁROLY, a budapesti V. kerületi állami főreáliskola tanára, a trencsényi 15. népfelkelő ezred hadnagya orosz földön. — SZOBOTKA ISTVÁN, a 46. gyalgezedre tartalékos hadnagya, 28 éves korában a rohatini csatában. — FAZEKAS JÁNOS belügyminiszteri számtanácsos, népfelkelő hadnagy, a 69. gyalgezedreben az oroszok elleni harcok alkalmával. — BRAUN ODÓN honvédhadnagy, 20 éves korában az északi harctéren. — PLAVEZKY FERENCZ tartalékos hadapródőrmester és Szűcs Ottó tartalékos honvédhadnagy, a postatakarékpénztár tisztviselője az ellenséggel folytatott küzdelmek közepette. — KASPER FERENCZ 31-es honvéd szakaszvezető 37 éves korában a Lublin melletti csatában. — SZÉKELY ZOLTÁN tart. cs. és kir. 7. hegyi tüzérezredbeli tüzérhadnagy, gróf Károlyi László kencezrepatái uradalmának érdeke 28 éves korában a déli harctéren.

Ehynyitak még a közelebbi napokban: SZÉCHÉNYI JENŐ, a nagyarádi latinszertartású székeskáptalan olvasókanonokai, pápai prelátus, typikai címzetes apát, 80 éves korában. — SOKL JÓZSEF nyug. posta- és táviró főoszt. 82 éves korában Muraszombaton. — DR. HEVESI GYULA, Tolnavármegye tb. megyei főörvosa 79 éves korában, Duna-földváron. — HERTELÉNDY IMRE nyug. főszolgabíró, a Ferenz József-rend lovagja, 77 éves korában Temesváron. — HERCZMANSZKY ALAJOS, az esztergomi főkáptalan nyug. főerdőse 76 éves korában Vácot. — KISHINDI VINCZE GYULA ügyvéd és földbirtokos 68 éves korában Aranyosmaróton. — DR. JAMRÓCZY GYULA királyi ítélő táblai bíró a budapesti büntető járásbírósa vezetője 53 éves korában Budapesten. — ZANKER FERENCZ székesfővárosi elemi iskolai igazgató 45 éves korában

Budapesten. — MOJZSIK LAJOS ügyvéd 66 éves korában Szentesen. — BARANCSI JÓZSA GÁBOR nyug. os. és kir. tábornok 58 éves korában. — LUGER VALÉA Mór premontrei kanonok, nyug. rendi perjel az egyik budai szanatóriumban 56 éves korában. — ALSÓZATHURSAI ZATHURECZKY LAJOS földbirtokos, törvényhatósági bizottsági tag 49 éves korában. — URAY JÓZSEF csomaközi ref. lelkész a nagykarolyi ref. egyházmegye volt tanácsbírája 75 éves korában Csomaközön.

Felsőbükai Nagy István főrendiházi elnöki tanácsos felesége, szül. felsőbükai Nagy Ilona Bükön. — KESSLER PÁLNÉ Ries Ida, volt nagybocskói patika-tulajdonos özvegye 72 éves korában, Pécelen. — ID. KENESSEY MIKLÓSNÉ szül. Konkoly Thege Irén Szentmártonkátán.

A «Jó Pajtás», Sebők Zsigmond és Benekek Elek képes gyermeklapja legújabb, október 18-iki számába *Benekek Elek* irt verseket, *Sebők Zsigmond* befejezi *A pesti diák* című elbeszélését s egyúttal folytatja *A Tamássyak* című regényét, *Szobonyei József* érdekes történetet mond el az amerikai diákéletből, *Emdródi Béla* kedves képet rajzolt s szép verset is irt hozzá, egy cikk a nagy háborúról szól, *Thüring Gusztáv* szép mesét mond el, *Zsiga bácsi* mulatságos mókát, *Krúdy Gyula* folytatja *A Poprad lelke* című regényét. A rejtvények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A «Jó Pajtás»-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.).

EGYVELEG.

Honvédzenekar a Gambriusban. A «Gambrius» Erzsébet-körút 27. sz. alatt lévő étertermében naponta délután és este az elismert elsőrangú budapesti honvédzenekar hangversenyez. A kifűző zenekart, amely a háboru miatt operai és zeneakadémiai tagokból van szervezve, a karmester személyesen vezényli.

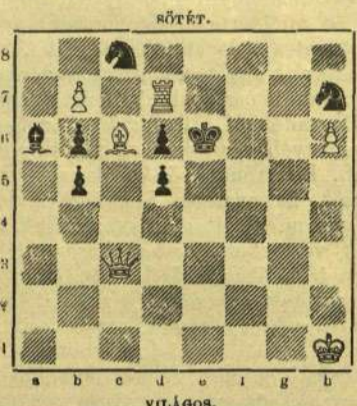
Szerkesztői üzenetek.

G. L. Déva. A fogalmazói karba jogvégzettség, más tiszti állásokra érettségi. A kérvények az államrendőrség főkapitánysága útján a belügyminiszterhez küldendők. Volt katonatisztek is nyerhetnek kinevezést.

Az újvilág küszöbén. Egy szál virágot. Nem méltók a versek az alkalmhoz, az egyik moré bombaszt, a másik tárgyaltan szentimentalizmus. Hábóris verset sokat kapunk, ha nem is annyit, mint egy német újság, a mely arról panszokdik, hogy naponta ötszázat kap. Abban azonban meggyezünk a német újsággal, hogy a versek közt egy se jó.

SÁKKJÁTÉK.

2922. számú feladvány E. Ferber, St. Amarin.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Újság» folyó évi 59 ik számában megjelent képtalány megfejtése: A szerencse olyan, mint a visszhang felel, de nem jön.

Felolós szerkesztő: Hótsy Pál. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármegeye-u. 11. Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

Gothard Sándor
Diana Fegyver atelior
Herény, Szombathely mellett.
(Vas megye.)
A. Jos. Decourny, Herstal és A. Leno & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhírű és legelső rangú galambblövő és vadászfegyverek egyedi és kizárólagos képviselője, E. Bernard & Co. A. Defourny-Sevrin luxusfegyvereinek állandó nagy raktára. Mannlicher-Schönauer Anticorro. Antifosfor. Mignon távosóval szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, ejektorokak 300 kor.-tól, Anticorro- és Antifosfor fegyverek 400 kor.-tól minden árban. A kontinens leggazdagabb luxusfegyverraktára. Minden minőség állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség.
Legolcsóbb gyári árak. Utólerhellen olcsó.
Árjegyzéket tessék kérni.

Szakszerűen készített utazási felszerelések
bőröndök, táskák, szekrény- és kalapbőröndök, necesszárak
megbízható minőségben, előnyösen beszerezhetők az általános ismert
A cs. és kir. udv. szál. lító BUDAPESTEN.
Kapható minden gyógyszerárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Parádi-Parsen
MIG eddig a régi börtettségű és legkülönbözőbb súlyos idegbajok, a sápkór, a női arczot elégtelenítő patlansók s a női nemi szervek folyásával kombinált hurutos megbetegedéseinek kezelésénél csekély értékű ideggyógyászati készítmény voltunk utalva, addig újabbban a könnyebben emészthető s manapság már, minthogy legelőkelőbb orvosi tekintélyek felhasználják s a fogyasztók egész serege dicséreti hatással, hazánkban csaknem kizárólag keresetnek örvend. — Egy palack (7 palack) parádi arsen vastartalmu gyógyszer Magyarországon, összes postaiállomásaira 6 K 50 F-ért bérn. szállít a főkötör
ÉDESKUTY L. cs. és kir. udv. szál. lító BUDAPESTEN.
Kapható minden gyógyszerárban és megbízható fűszerkereskedésben.

MOLNÁR FERENC NÉGY KÖNYVE
2 korona 10 fillér.
Gyerekek ... 30 fillér (Rajzok.)
Pesti erkölcsök ... 60 « (Humoros rajzok.)
Ma, tegnap, tegnapelőtt 60 « (Vasárnapi krónikák.)
Báró Márczius és egyéb elbeszélések ... 60 «
Mindenhol kapható!
Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

HELLER bőröndös
czégnél
Budapest, IV., Rössuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)
A czég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

Lohr Mária (KRONFUSZ)
A főváros első és legelőkelőbb orvosi és kozmetikai intézete.
Fiókok: II. ker., fő-utca 27. sz. IV. ker., Erzsébet-utca 6. sz. IV. ker., Keoskaméti-utca 14. V. ker., Harminczutca 4. sz. VI. ker., Teréz-körút 39. VI. ker., Andrássy-út 18. sz. VII. ker., József-körút 2.

Gyermekeknek
legbiztosabb szer váltólag, hidegjelés és számkököhögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja
Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milléniumi nagy érdemmel kitüntetve és törvényesen védve. A valódi készítmény csomagolópapírján Rozsnyay M. névaláírása látható, 1 db ár 12 fill. 25 db egy dobozban 3 korona.
Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a feltaláló: **Rozsnyay Máttyás gyógyszer.** Araden, Szabadság-tér 8. szám.

A Franklin-Társulat könyvkiadóhivatala a művelt köröknek teljes tisztelettel ajánlja **SZITNYAI ELEK** következő munkáit:

Ész és szív.

Ertekezések a lélektan, nevelés tan és életbölcselet köréből. Második kiadás.

Ára füzve 6 K 20 L, kötve 8 K.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. ministerium által középiskolai tanári könyvtáraknak 1147/903. számú rendelettel ajánlott munka.

Pedagógiai irodalmunk egyik elsőrangú terméke. — Mély tudományos tartalom, népszerű előadás. — Hivatalos bírálója többek között így nyilatkozik: «Nagya becsülöm, mint kiváló, tudományos művet, kiváló pszichológiai és pedagógiai cikkei miatt, melyekből az idősebb tanterfiak is, de különösen a fiatal tanárok és tanárjelöltek sokat tanulhatnak.»

Az életfilozofia problémái.

Ára füzve 8 korona.

Számos kritikája mind megegyezik abban, hogy szerző egy bölcs ember őszinte okosságával tárgyalja az élet nagy kérdéseit s műve kibékítő, nemes irányával mindenkinek rendkívül tanulságos.

A szellemi erők gyűjtése és pazarlása.

Ára 1 K 20 f.

Szerző különösen azt bizonyítja, hogy az iskolák rendkívül sok szellemi energiát pazarolnak el fölösleges, sőt haszontalan dolgokra s az okozott testi és lelki károkat soha többé nem lehet kipótolni.

A szellemi tehetségek eredete.

Ára füzve 1 korona.

A talentum és a genie születése. — Szülőknek, nevelőknek egyaránt tanulságos értekezés.

A hibás gondolkodás.

mint a boldogulás legjobb akadályá. Ára füzve 1 korona.

A könyvet nagy tudás, józan világnézet, erős erkölcsi fellogás jellemzik. — Mélyenjáró, becses filozófiai feljegyzések.

Lélektan és logika.

Hatodik javított kiadás.

Ára füzve 3 K 20 f.

Tanulmányok

a magyar ifjuság és a művelt közönség számára.

Második kiadás.

Ára vászonkötésben 3 K.

Egy művészelkü, mélykedélyű és széles látókörű író felettébb nevelő hatású esszéi.

Levelék egy tanuló ifjuhoz.

Második kiadás.

Ára kötve 4 K.

Ezen, a nm. Cultusministerium által az ifjusági könyvtáraknak ajánlott könyv levelalakban mutatja be a boldogulás útját.

A KI SZERET OLVASNI, KÉRJE MEG SZÜLEIT, HOGY FIZESSENEK ELŐ

SEBŐK ZSIGMOND és BENEDEK ELEK

JÓ PAJTÁS

képes gyermeklapjára.

A JÓ PAJTÁS

érdekes, mert elbeszéléseit, regényeit, meséit, verseit a legjobb magyar írók írják.

A JO PAJTÁS

tartalma gazdag, mert minden számában megvan minden, amit a gyermek olvasni szeret.

A JÓ PAJTÁS

szép, mert képeit jeles magyar művészek rajzolják.

A JÓ PAJTÁS

minden héten megjelenik, mindig új, egyre kedvezőbb tartalommal.

A JO PAJTÁS

minden karácsonyra gazdag tartalmu és díszes kiállításu almanachchal lepi meg olvasóit.

A JO PAJTÁS

rejtvényeinek meglejtői értékes könyvjutalmakat nyerhetnek a sorsoláson.

A JO PAJTÁS

olcsó, mert előfizetési ára negyedévre csak 2 korona 50 fillér.

Mutatványszámot ingyen küld mindenkinek, a ki kér:

A Jó Pajtás kiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Előfizetéseket elfogad minden könyvkereskedés.

LEGSZEBB ÚTI OLVASMÁNYOK

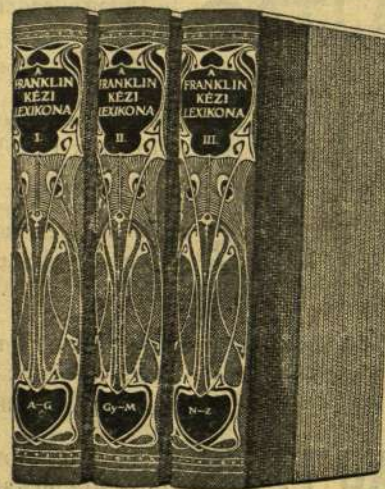
Szépirodalmi ujdonságok.

Heltai Jenő Jaguar Regény Ára 4 kor.	Vértessy Gyula Betegek Elbeszélések Ára 4 kor.	Szende-Dárday Olga Rozsda Regény 2 kötetben Ára 3K	Lakatos László Mély húr Ára 4 kor.
Szász Zoltán Séták a függőkertben Elbeszélések Ára 3 kor.	Krúdy Gyula Mákvirágok kertje és egyéb elbeszélések Ára 3 kor.	Szerelmem az én bűnöm Francia regény Ára 4 korona	
Heltai Jenő Tündérlaki lányok Elbeszélések Ára 3 kor.	Kóbor Tamás Furcsa tragédiák Novellák Ára 4 kor.	Kaffka Margit Szinek és évek Regény Ára 4 kor.	Choinoky Viktor Néhusztán meséiből és egyéb elbeszélések. 4K
Grazia Deledda A mi urunk Olasz regény Ára 4 korona.	Sebők Zsigmond Ifjúkor és egyéb elbeszélések Ára 4 kor.	Sebők Zsigmond Bajcsányi de Eadem és egyéb elbeszélések Ára 4 kor.	
Franklin-Társulat kiadásai. * Mindenütt kaphatók.			

A FRANKLIN KÉZI LEXIKONA

Legcélzesebb!
Legolcsóbb!

HÁROM KÖTETBEN.

A három kötet ára díszkötésben 54 korona.

A három kötet ára díszkötésben 54 korona.

A Franklin Kézi Lexikona három nagy kötetben röviden és tömören tárgyalja az összes tudnivalókat. Minden cikkét kiváló szakemberek írták, tehát adatai feltétlenül megbízhatók; csak azt öleli fel, a mire a művelt embernek tényleg szüksége van s akkora terjedelemben, amennyiben szükséges. Szövegét száznál több tábla, köztük sok színes, teszi szemléletessé.

Megrendelhető:

a Méhner Vilmos-féle könyvkiadóhivatalban (Franklin-Társulat)

Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám.

NIMRÓD

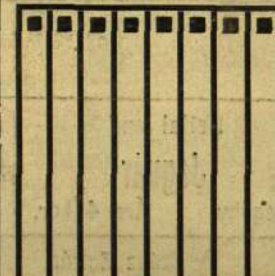
Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkesztő: Szabó Kálmán.

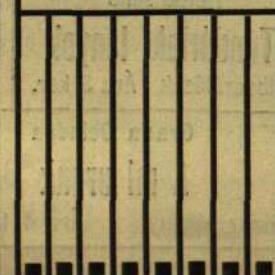
Minden számban sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeket ismert íróink írnak. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és

az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejét közli. A díszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Rendelésnél
szíveskedjék lapunkra hivatkozni.

TANKÖNYVEK és ISKOLAI SEGÉDKÖNYVEK

Leggyorsabban beszerezhető

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fiai)
könyvkereskedésében

(Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt),

ahol az ország minden részében használt tankönyvek raktáron vannak

hívjuk meg a figyelmet a cég jól felszerelt tanszerraktárára is, mely méltóan kiegészíti a több mint egy évszázad óta fennálló elsőrangú könyvkereskedést. Megrendelések a szokásos feltételek mellett gyorsan és pontosan lesznek elintézve.

Reméljük, hogy a n. é. közönség, mely a céget eddig is kitüntette osztatlan vizátmával, ezentul is fel fogja keresni rendeléseivel, a cég pedig hagyományos elvvel és lelkiismeretes kiszolgálás által oda fog hatni, hogy a bizalmat iránta mindenképpen fokozza.

SZELLEMEK, MŰVÉSZI, KÖNNYŰ ÉS ÖTLETES

könyveket vigyen magával, ha útra indul.

10 könyv 3 korona

- Ambrus Zoltán, Lillias. Elbeszélés.
- Biró Lajos, Elbeszélések.
- Lagerlöf, Az ezüst bánya és egyéb elbeszélések.
- Lakatos L., Lancelot és egyéb történetek
- Maeterlinck, Osládi kör (Interieur).
- Maupassant, Osládi körben. Elbeszélés.
- Pekár Gy., Laczika mamája és egyéb történetek.
- Prévost, Végredelet és egyéb történetek.
- Provins, Hogyan fognak meg bennünket.
- Szini Gy., Bolond könyek.

Mindenhol kapható!

Egyes számokat külön is be lehet szerezni 30 fillérért.

Megjelentek a Magyar Könyvtárban.

MOST JELENT MEG!

A MAGYAR SAJTÓJOG ugy amint életben van.

Az 1914. évi törvények a vele összefüggő összes törvényekkel és végrehajtási rendellel.

Rendezte és magyarázta
Dr. KENEDI GÉZA.

Ára kötve 2 korona 80 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkiadásának gyűjteményében.

Megrendelhető
LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

VASÁRNAPI UJSÁG

43. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, OKTÓBER 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A Világkrónika-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldij is esetlendő.

UTÁSZOK.

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.